

Lenin, J.P. Coen en Zwarte Piet

Bron VNG Magazine, 11 december 2012

Friso de Zeeuw, praktijkhoogleraar Gebiedsontwikkeling TU Delft en directeur Nieuwe Markten Bouwfonds Ontwikkeling

De bezienswaardige expositie van socialistisch-realistische Sovjetkunst in het Drents Museum gaat gepaard met een opmerkelijk maatschappelijk debat. De organisatoren hebben, met instemming van gemeentebestuur, het initiatief genomen om een negen meter hoog bronzen beeld van Lenin tijdelijk op een prominente plek in Assen te plaatsen ter promotie van de tentoonstelling.

De plaatsing is politiek en maatschappelijk omstreden, omdat de grondlegger van het communistische Sovjetimperium miljoenen Russen over de kling heeft gejaagd. Ik vind de bezwaren onterecht, omdat het beeld uitstekend past bij de expositie. Maak de geschiedenis zichtbaar en laat die niet overwoekeren door politieke hypercorrecte verontwaardiging.

De geschiedenis bepaalt in belangrijke mate onze identiteit, hoe verschrikkelijk bepaalde gebeurtenissen - in onze ogen - ook mogen zijn. Verwijdering en wegdrukken van historische episodes en hun iconen ontkent onze geschiedenis en identiteit. Wel is het van belang de context goed zichtbaar te maken.

Het meest westelijk gesitueerde, op zijn oorspronkelijke plek gehandhaafde standbeeld van Lenin is te vinden in de stad Schwerin, zo'n 100 kilometer ten oosten van Hamburg, in de voormalige DDR. Enkele jaren geleden heeft de gemeenteraad besloten Lenin daar te laten staan. Maar wel voorzien van een toelichtende tekst op de sokkel, waarin (ook) zijn wandaden uitvoerig ter sprake komen. Een vergelijkbare oplossing vond de gemeenteraad van Hoorn eerder dit jaar voor het beeld van Jan Pieterszoon Coen, die in de 17e eeuw Nederlands-Indië voortvarend doch weinig zachtzinnig bestuurde.

Begin december beleeft Nederland altijd een andere worsteling met de geschiedenis, of juist gezegd, ons cultureel erfgoed: Zwarte Piet. Dit jaar was het de Amsterdamse wethouder André van Es die van hem af wil: een ernstige vorm van politieke hypercorrectheid. Als persoonlijke tegenbeweging doe ik volgend jaar weer eens mee als Zwarte Piet. En ik ga in die rol ook met een semi-Surinaams accent praten.